

R O K S M R K U

1 | 2004
ročník 10

Měsíčník pracovníků Lesů České republiky a příznivců lesa

LESU ZPRAVODAJ

Světový trh
a české lesnictví

Ekonomická situace
podniku je stabilní

Smrk ztepilý
dřevina roku 2004

Vzpomínka na
Josefa Opletala

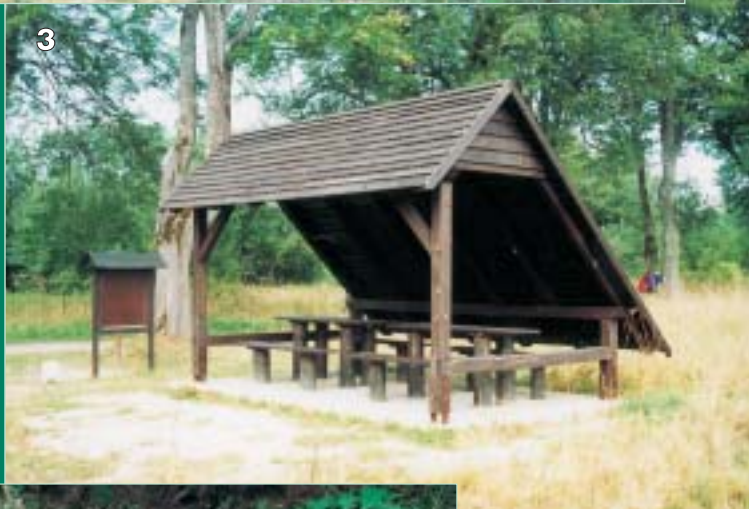
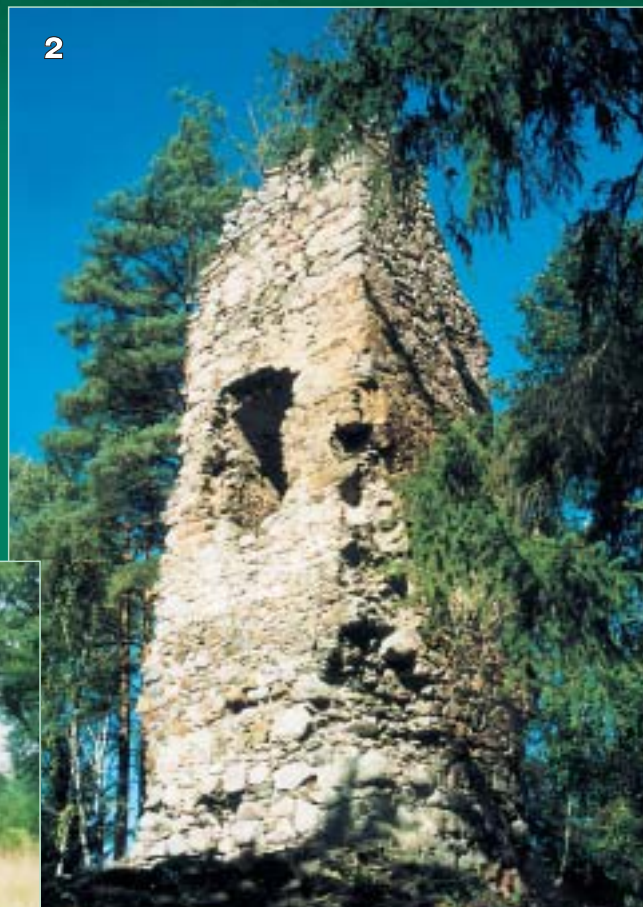

Stojí před námi
složitý rok

PROGRAM 2000

na lesní správě Kaplice

1. Opravená kaplička v bývalém pohraničním pásmu je vzácností
2. Při vhodné úpravě okolí se i pustá zřícenina hradu může stát turisticky vyhledávanou lokalitou
3. Jeden z mnoha altánků, které poskytují přístřeší turistům mezi Šumavou a Novohradskými horami
4. Dobré vody není nikdy dost
5. Péče o lesní mravence je součástí programu zvyšování biodiverzity

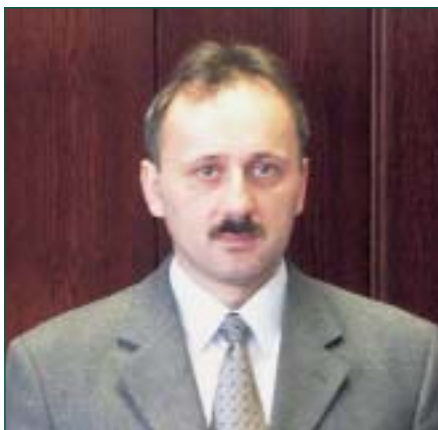
Vyhodnocení dílčích výběrových řízení na rok 2004

Dílčí výběrová řízení (DVR) na rok 2004 se uskutečnila v závěru roku 2003. Zakázky pro DVR byly vyčleněny na 81 lesní správě. Na třech LS (Vítkov, Opava, Šenov) nebylo DVR vyhlášeno z důvodu specifických kalamitních problémů. Na LS Rumburk jsou zakázky zadávané mimo komplexní smlouvu zpracovávány v rámci výuky na SLŠ Šluknov. Do DVR byla nabídnuta celkem 361 zakázka. Vítězná firma byla vybrána na 345 zakázkách.

Celkem bylo v rámci 345 platných zakázek vyhodnoceno 1269 cenových nabídek. Podle četnosti nabídek podaných na jednotlivé zakázky (min. 1, max. 11, prům. 3,75) je možné konstatovat, že o 107 zakázek byl zájem nízký (počet zájemců do 2 včetně), o 175 zakázek byl zájem průměrný (počet zájemců 3 – 5), vysoký zájem byl o 63 zakázek (počet zájemců nad 5). Ke struktuře vítězných firem je možné uvést, že z 50 % získaly zakázky v DVR stávající smluvní partneři LČR a především jejich cenové nabídky ovlivnily konečnou výši ceny dříví.

V rámci DVR bylo dodavatelským firmám zadáno 566 695 m3 objemu těžby (8,2 % z celkových těžeb plánovaných pro rok 2004), což představuje 301,798 mil. Kč tržeb a 47,031 mil. Kč objemu pěstebních činností včetně sadebního materiálu (2,9 % z projektu 2004). Na rok 2003 bylo stejnou formou zadáno 357 313 m3 těžeb (63 % DVR 2004) a 34,091 mil. Kč objemu pěstebních prací (72 % DVR 2004).

Struktura těžeb zadaných do DVR podle skupin dřevin: SM 63,8 %, BO 13,0 %, MD 3,2 %, BK 11,4 %, DB 3,4 %, ost. list. 5,2 %; podle druhů těžby: P(-40) 10,2 %, P(+40) 21,1 %, soustředěná 36,7 %, podroštní 22,2 %, bez rozlišení 9,7 %; podle skupin

hmotnosti: 1 – 0,2 %, 2 – 0,7 %, 3 – 1,0 %, 19 – 13,9 %, 29 – 8,8 %, 49 – 11,4 %, 69 – 10,1 %, 99 – 17,0 %, 100(+) – 36,9 %. V porovnání s obvyklou strukturou těžeb bylo do DVR zařazeno více borovice (2,9 %) a listnatého dřeva (8 %) na úkor smrku a modřínu.

V DVR byly nabídnuty ceny o 30 % vyšší než ceny platné v době konání DVR. Průměrná cena dříví z DVR dosahuje hodnoty 462 Kč/m³. Největší nárůst cen byl zaznamenán na OI Teplice, což je dáno strukturou těžeb, která byla nabídnuta (slabé hmotnosti, listnáče). Smluvní ceny jsou ve většině případů záporné a kladné ceny nabídnuté v rámci DVR vyvolaly enormní nárůst koeficientu. Zvláště výrazné je to u skupiny ostatních listnatých dřevin (mimo DB a BK).

Celkový objem nákladů na pěstební činnosti ve struktuře DVR je při cenách z DVR v průměru o 14,6 % nižší než při použití cen z platných ceníků. Lze tedy konstatovat, že ceny pěstebních prací z DVR jsou obecně nižší než ceny v současné době platné.

Personální změny na ředitelství

V průběhu měsíce ledna byli odvoláni z funkce tyto vedoucí odborů: Ing. Mikuláš Říha (OPEP), Mgr. Hedvika Hnízdová (odbor majetkoprávní), Ing. Vladimír Krchov (OLHOP) a Ing. Jiří Kopic (OOR). Do funkce vedoucího OPEP byl jmenován Ing. Vladimír Sova, vedoucím odboru majetkoprávního se stal JUDr. Ing. Jiří Staněk, řízením OLHOP byl pověřen Ing. Jaroslav Zezula. V současné době se připravuje nové organizační schéma ředitelství podniku. Nové vedoucí odborů představíme v příštím čísle Lesu zdar.

Právní audit

V závěru loňského roku se vedení podniku rozhodlo nechat zpracovat nezávislý právní audit LČR. V nabídkovém řízení uspěla advokátní kancelář Čalfa, Bartošík a partneři. Výsledky právního auditu by měly být známy zhruba za čtyři měsíce.

Ing. Vladimír Blahuta, výrobně technický ředitel

- 2) Stojí před námi složitý rok
- 3) Stále větší provázanost světového trhu určuje další vývoj českého lesnictví
- 4) Ekonomická situace podniku je stabilní i přes další pokles cen dřeva
- 5) Podnik v roce 2003 úspěšně zvládl větrnou kalamitu desetiletí
- 6) Smrk ztepilý - dřevina roku 2004
- 9) Představa a skutečnost
- 10) S prodejem dříví Lesy ČR nepochybily
- 11) Problematika obchodování s javorovým dřívím
- 12) Před 140 lety se narodil velký český lesník, pedagog a reformátor státních lesů
- 13) Vnášení jedle na stanoviště mimo její růstové optimum
Chřadnutí smrku v revíru Vodopády na LS Jeseník
- 14) Nové knihy
Petr Pařava lesník, kapelník a malíř slaví jubileum
- 15) Kalendář akcí pořádaných ČLS na rok 2004
- 16) Oprava turistického chodníku Červenohorské sedlo – Švýčárna přes Malý a velký Jezerník
„Dřevo pro život“ aneb jak jsme stavěli náš srub

foto obálka

1. strana:

ilustrační foto: V. Stejskal

4. strana:

ilustrační foto: J. Zumn

LESU ZDAR

Měsíčník pracovníků Lesů České republiky, s. p.

Adresa redakce:

LČR, s. p., Přemyslova 1106, 501 68 Hradec Králové
tel.: +420 495 860 265 (264)
fax: +420 495 262 391
e-mail: rezac@lesy.cz

Vydává:

LČR, s. p., Přemyslova 1106, Hradec Králové 8
IČO: 42196451
Evidenční číslo Ministerstva kultury: 11416
ISSN 1214-4835

Redakční rada:

Předseda: Ing. Václav Lidický
Členové: Ing. Vlastimil Hudeček, Ing. Lubomír Dědek,
Ing. Jiří Kopic, Ing. Jaromír Latner, CSc.,
Ing. Pavel Starý, RNDr. Jiří Stonawski
Odpovědný redaktor: Ing. Jan Řezáč
Grafická úprava: CREATIVE DIRECTION

(Podepsané články nemusí nutně vyjadřovat stanovisko vydavatele.)

Tiskne:

Tiskárna Nové Město, s. r. o.,
Přetisk povolen.

(Uzávěrka příštího čísla 13. 2. 2004.)

Rg1-1994

www.lesy.cz

Stojí před námi složitý rok

(Novoroční slovo generálního ředitele Ing. Kamila Vyslyšela)

Vážené kolegyně,
vážení kolegové,

jsme na prahu roku 2004. Všichni se ptáme, co nám přinese a přejeme si, aby to bylo jen vše dobré jak v osobním životě, tak i v zaměstnání – dobré pracovní podmínky, slušné platy, stabilitu a sociální jistotu. Na splnění těchto přání nelze však jen čekat, musíme se aktivně podílet na všem, co může ke splnění našich přání přispět, co pro ně může vytvořit příznivé podmínky.

Před takovým rozhodnutím stojíme i my, pracovníci státního podniku Lesy České republiky. Základní podmínkou pro naplnění našich přání je efektivní hospodaření podniku za předpokladu šetrného přístupu k přírodnímu bohatství lesů, jež nám byly svěřeny do péče.

I když nemůžeme odhlédnout od ekonomického a politického prostředí, ve kterém LČR fungují, přece jen významným a podstatným činitelem pro dosahování efektivity hospodaření jsou naše schopnosti, aktivita a odpovědnost.

Pro dosažení vysoké efektivity hospodaření je nutné vytvořit podmínky. Proto vedení podniku začalo realizovat určité změny. Snažíme

se, aby to byly změny systémové a nikoliv pouze dílčí, neorganická vylepšení. Tyto změny se dotknou organizace a řízení podniku, tvorby a užití jeho finančních zdrojů, smluvního zajišťování lesnických činností a prodeje dřeva.

Samozřejmostí přitom zůstává zachování a zlepšování vysoké úrovně lesnického hospodaření a stavu lesa. Při zásahu do organizační struktury a personálního obsazení jednotlivých funkcí budeme důsledně minimalizovat eventuální nepříznivé sociální dopady. Budeme intenzivně usilovat o to, abyste se daleko více zapojili do tvorby hospodářského výsledku podniku, abyste se cítili více zodpovědní za to, jak podnik funguje, jakou má budoucnost.

Jsem přesvědčen o tom, že drtivá většina z nás je připravena přijmout přenesení pravomocí a kompetencí, podívat se do budoucna a udržet náš podnik v černých číslech, uhájit naše poslání, naši celistvost, rozvíjet aktivně regionální politiku, komunikovat se státní správou a krajskými i obecními samosprávami. Toto je můj a předpokládám že i váš hlavní cíl. Současně je i nutné prohlubovat spolupráci s našimi obchodními partnery.

Naznačené změny nelze dobře připravit, ověřit a úspěšně realizovat, pokud nebudou kolektivem pracovníků chápány, pokud se s nimi neztotožní. Žádám Vás proto, všechny pracovníky podniku, o pochoopení a aktivní, pozitivní přístup. Společně na to, že opět prokážeme schopnost úspěšně řešit úkoly, které budou před nás postaveny.

Nemohu slíbit, že to budou úkoly snadné a že se nás třeba osobně i nepříznivě dotknou, ale jejich splnění může vytvořit, a podle mého přesvědčení vytvoří, potřebné předpoklady pro existenci a efektivní hospodaření podniku a dobrý, plný náš osobní život.

Přeji proto Vám všem, aby se naše společné dílo podařilo a bylo ku prospěchu lesa, podniku a nás samotných. Abychom se mohli na splnění tohoto díla opravdu aktivně zúčastnit, přeji Vám a Vaším rodinám v tomto roce zdraví a štěstí.

Ing. Kamil Vyslyšel

Jeseníky; ilustrační foto: H. Thiel

Stále větší provázanost světového trhu určuje další vývoj českého lesnictví

(Projev náměstka ministra zemědělství pro lesní hospodářství Ing. Jaromíra Vašíčka CSc. na poradě vedoucích pracovníků podniku dne 18. prosince 2003 v Hradci Králové)

Vážené dámy, vážení pánové,

v úvodu svého vystoupení bych chtěl zdůraznit některé obecné trendy, které vnímám jako určující pro další vývoj. Situace v lesnictví se v posledních letech významně mění. Všichni víme, že konec 90. let 20. století byl pro lesní hospodářství po ekonomické stránce úspěšný. Tento vývoj způsobilo několik příznivých tendencí. Hlavní naší výhodou bylo to, že jsme své produkty prodávali především na zahraničních trzích za evropské, případně světové ceny. Náklady byly přitom na úrovni tuzemské, tedy nižší. Dobrou zprávou pro všechny vlastníky lesů byla i vysoká poptávka po dřevní hmotě, především po smrkové kulatině, která udržovala ceny na velmi dobré úrovni.

Protisměrné tendence

Příznivá ekonomická situace se pozvolna zhoršovala působením dvou protisměrných tendencí. Nejprve došlo, a bohužel stále ještě dochází, k poklesu nákupních cen u odběratelů surového dříví a zejména se plynule zvyšovaly tuzemské náklady. Výsledkem je to, že se lesní hospodářství dostává stále více do ekonomických potíží. K tomuto základnímu, nepříliš příznivému rámci, přistupují některé další makroekonomické jevy – stagnace a pokles výkonnosti německé ekonomiky a evropského trhu se stavebním řezivem, rozvoj ekonomicky silných nadnárodních zpracovatelských korporací, schopnost zpracovatelů nakoupit velké objemy řeziva na východě, vysoká produktivita práce v lesnictví na severu Evropy a působení globálního trhu. Výkyvy kursu EURa i v současnosti hluboký propad dolaru vůči koruně některé exportní možnosti ČR do dolarových oblastí omezují.

Jevy dočasné a nevratné

Ve výše uvedeném výčtu je nutné rozlišit projevy, u kterých lze s velkou mírou pravděpodobnosti předpokládat, že jde o jevy dočasné, které mají svoji přirozenou amplitudu v závislosti na pulsující ekonomice v Evropě a makroekonomické jevy, u kterých půjde s velkou pravděpodobností o nevratné tendence. Domnívám se, že kurzové pohyby, stagnace trhu se řezivem, růst či pokles dominantních evropských ekonomik lze zahrnout do běžných tržních výkyvů, se kterými musí každý, kdo na trhu soutěží, počítat. Na druhé straně vliv evropského tržního prostoru, dominantní postavení odběratelů dříví před dodavateli, tlak na vysokou produktivitu práce jsou procesy, které budou mít v budoucnosti setrvalý vliv. V této oblasti nelze s velkou pravděpodobností počítat s tím, že dojde k nějakému

Ilustrační foto: J. Zumr

zásadnímu obratu. Transformace v lesním hospodářství, která proběhla na počátku 90. let, znamenala přes všechny kritické hlasy významný posun v produktivitě práce a vytvořila nám určitý časový náskok. Pro dokreslení mohu uvést, že za 13 let klesl počet zaměstnanců v lesním hospodářství ze 62 000 na asi 25 000.

Nutnost restrukturalizace

Vliv evropského tržního prostoru, dominantní postavení odběratelů dříví před dodavateli a další, jsou dlouhodobé tendence vytvářející tlak na trvalou nutnost uplatňování dalších opatření, provádění další dílčí, případně komplexní restrukturalizace. Je známou ekonomickou pravdou, že restrukturalizaci by měla firma uskutečnit v době, kdy je na vrcholu ekonomické prosperity. V té době má nejvíce finančních prostředků na zvládnutí následných průvodních ekonomických problémů s restrukturalizací spojených.

LČR musí nepochybně reagovat zejména na výše uvedené negativní dlouhodobé makroekonomické trendy trvalým tlakem na restrukturalizaci a setrvalým hledáním nových možností vedoucích ke zvyšování produktivity práce a rentability. Tato skutečnost neplatí pouze pro státní podnik jako takový, ale i v celém následném řetězci společnosti poskytujících práce v lesním hospodářství. Je tedy svým způsobem dobře, že protisměrné tendence růstu nákladů a snižování cen za výrobky nás všechny nutí společně k hledání nových cest k úsporám. Takto je to v celé Evropě a chceme-li zůstat se svými výrobky konkurenceschopní, bylo by chybou se tomuto tlaku vyhýbat, bránit se mu, nebo jej změkčovat nějakými subwencemi. V tomto hledání nejde jen o pouhé plošné seškrabávání nákladů, které může znamenat pouze dílčí a většinou krátkodobé úspěchy, ale o hlubší a komplexnější pohled na celý systém obhospodařování lesů a realizace dříví na trhu.

Minimalizace ztrát při dodávkách dřeva

Musíme počítat s tím, že odběratel dříví rozhodující měrou určuje kvalitu, cenu a ter-

mín dodávek. Tyto požadavky je nutné co možná nejdůsledněji plnit a pomáhat tak úspěšně prodat vytěžené dříví. Jakékoliv turbulence v časovém plnění dodávek celý proces prodražují tím, že se musí pro jejich eliminaci vytvářet zásoba dříví k jejich utlumení. Tuto zásobu dříví je pak nutné samozřejmě profinancovat, což vyžaduje dodatečné finanční náklady. Váš řídící pracovník LČR musí zajímat to, jak úspěšný je celý tok dodávek. Nikoliv pouze ta část, za kterou bezprostředně odpovídáte. Chci opakovaně zdůraznit, že dominance lesního hospodářství na trhu se dřevem a manévrovací prostor v ceně se diametrálně změnil, bohužel v neprospěch prvovýrobce. Rád konstatuji, že odborná úroveň lesních hospodářů, jejich úroveň vzdělání patří k vysokému standardu v Evropě a je zde tedy tudíž vytvořen potenciál k dalšímu růstu a překonání naznačených problémů.

Výhody celistvosti LČR

Vláda se ve svém programovém prohlášení zavázala podporovat celistvost LČR. Tento postoj je neměnný a vyjadřuje přesvědčení, že je z mnoha pohledů výhodné obhospodařovat lesní majetek v co největším rozměru. Rád bych jmenoval vedle stability, schopnosti majetku poskytovat vyrovnanou rentu, schopnosti přerozdělování nákladů do nevýnosových oblastí, plánování finančních toků, řešit mimořádné situace velkého rozsahu, především schopnost LČR poskytnout velkým zahraničním investorům garance dodávek dříví.

Pro naši republiku je to především významné proto, že ekonomicky efektivních zpracovatelských kapacit, které jsou schopny zpracovávat velké objemy dříví s vysokou produktivitou práce, je stále zapotřebí. Potíže s odbytem řeziva méně efektivních zpracovatelů dříví v roce 2002 vedly k nárůstu vývozu kulatiny v celkovém objemu z 1,5 mil. m³ dříví v roce 2001 na 2,2 mil. m³ dříví v roce 2002. I po dokončení moderní pořezové kapacity v Paskově se bude muset cca 1 mil. m³ kulatiny s největší pravděpodobností exportovat, neboť malí a střední zpracovatelé budou obtížně zajišťovat realizaci vyrobeného řeziva.

Úkoly, které stojí před novým vedením podniku

Víte, že byl vyměněn pan generální ředitel a před novým vedením podniku je mnoho problémů k řešení a s tím souvisejících konkrétních úkolů. Nové vedení má všestrannou podporu pana ministra a pochopitelně tím i podporu všech zaměstnanců úseku lesního hospodářství Mze. Pan ministr je přesvědčen, že ve svých funkcích obstojí. Pan ministr očekává od nového vedení těchto 10 bodů:

1. Vedení LČR by mělo rychle vytvořit ucelený, časově definovaný komplex dobře promyšlených strategických postupných kroků tak, aby podnik, včetně dodavatelů prací, obstál v evropském tržním prostoru.
2. Vedení LČR by mělo urychleně vypracovat novou strukturu rozhodovacích pravomocí, jejímž výsledkem by mělo být posunutí detailního operativního rozhodování na nižší řídicí články.
3. Vedení LČR by mělo soustředit svoji pozornost především na strategické rozhodování.
4. Vedení LČR by mělo profilovat lesní hospodářství ČR jako hospodářský obor především tím, že zabezpečí kladný hospodářský výsledek a dobrou úroveň ostatních ekonomických ukazatelů podniku, bude tedy významnou měrou upevňovat stabilitu celého českého lesního hospodářství.

5. Vedení LČR by mělo zajistit vyvážené plnění tří skupin funkcí lesů – ekonomické, ekologické a sociální.
6. Vedení LČR musí i nadále důsledně zajišťovat naplňování lesního zákona, zákona o státním podniku a všech dalších souvisejících právních předpisů.
7. Vedení LČR by mělo i nadále uplatňovat přírodě blízké způsoby obhospodařování lesů.
8. Vedení LČR by mělo propagovat výhody použití dříví ve společnosti jako ekologicky čisté a obnovitelné suroviny.
9. Vedení LČR by se mělo maximálně zasadit o zabezpečení vyváženého vztahu zvěře a lesa.
10. Vedení LČR by mělo trvale zvyšovat prestiž a odbornou úroveň všech pracovníků podniku.

Vedením LČR nemá pan ministr na mysli pouze generálního ředitele a jeho tým odborných ředitelů, ale vás všechny na všech řídicích článcích podniku. Zájem MZe spočívá v tom, aby LČR byly ekonomicky silným, prosperujícím a dynamicky se rozvíjejícím subjektem, který bude mít zásadní vliv na udržení prosperity celého odvětví. V této souvislosti od vás všech očekávám, že budete nové vedení LČR podporovat a budete každý na své úrovni spoluvytvářet podmínky pro naplňování firemních cílů.

Redakčně upraveno

Ilustrační foto: J. Zumr

Ekonomická situace podniku je stabilní i přes další pokles cen dřeva

(Projev ekonomického ředitele LČR Ing. Zdeňka Cáby na poradě vedoucích pracovníků podniku dne 18. prosince 2003 v Hradci Králové)

Vážené dámy, vážení pánové,

chtěl bych vás v krátkosti seznámit s aktuálními záležitostmi z posledního čtvrtletí roku 2003, s finančním plánem na rok 2004 a s cenovými jednáními na první čtvrtletí roku 2004.

Změna smluv

Ve čtvrtém čtvrtletí roku 2003 stál před naším podnikem nelehký úkol – vyřešit především smluvní vztahy s obchodními partnery tam, kde byla uzavřena smlouva na dobu neurčitou. Jednání probíhala na dvou úrovních. Na oblastních inspektorátech s těmi podnikatelskými subjekty, které splnily kritéria nutná pro podpis dodatků k těmto smlouvám. Druhou skupinou byly subjekty, které nějaké kritérium neplnily. Jednání s nimi probíhala na podnikovém ředitelství. K dnešnímu dni můžeme konstatovat, že veškeré smlouvy na dobu neurčitou jsou ošetřeny tak, aby mohly skončit nejpozději do konce roku 2005, což považujeme za úspěch, protože nebudeme muset dávat jednostranné výpovědi s dvouletou výpovědní lhůtou bez udání důvodu.

Výběrová řízení

U končících smluv na dobu určitou byla realizována výběrová řízení na šesti smluvních územních jednotkách. Pro dílčí výběrová řízení

bylo v rámci podniku vyčleněno zhruba 10 % objemu zakázek především v těžební činnosti, což představuje zhruba 700 000 m³ dřeva. Je důležité, že výsledky dílčích výběrových řízení máme k dispozici již pro cenová jednání na první čtvrtletí roku 2004.

Cenová jednání budou probíhat na úrovni oblastních inspektorátů. Dílčí výběrová řízení nám dnes jednoznačně ukázala tendenci mírného růstu cen na trhu se dřívím. Máme zpracované regionální analýzy tak, abychom dokázali posoudit jednotlivé regiony mezi sebou a říci, jak ceny odpovídají růstovým podmínkám. Chceme rovněž eliminovat záporné ceny. Zároveň říkáme, že i cenová nedohoda je jakýmsi způsobem ukončení jednání. V tom případě máme další možnosti řešení této situace. U zpětných odkupů zůstávají parametry stejné jako v roce 2003.

Finanční plán na rok 2004

Celkové náklady by měly dosáhnout úrovně 4,7 mld. Kč. Pěstební činnost meziročně vzroste zhruba o 100 mil. Kč. Údržby a opravy by měly být o 65 mil. Kč nižší. Režie vzrostou přibližně o 40 mil. Kč. Celkové výnosy by měly dosáhnout úrovně 4,93 mld. Kč. Tržby za dřevo z toho budou činit asi 3,754 mld. Kč. Hospodářský výsledek by se měl pohybovat v obdobné výši jako v roce 2003.

Za období leden – září 2003 činil propad tržeb za srovnatelné období s rokem 2002 300 mil. Kč, při těžbě vyšší o 500 000 m³. Celkový meziroční propad průměrného zpeněžení u lesních správ činí 18 % s konečnou cenou 473 Kč/m³, u lesních závodů je propad 9 % s cenou 1168 Kč/m³. Průměr podniku by se měl pohybovat kolem 510 – 515 Kč/m³. Záporné ceny v roce 2003 představovaly objem 30 – 35 mil. Kč. Hospodářský výsledek roku 2003 by se měl bez rezerv pohybovat na úrovni 220 – 240 mil. Kč, při započtení rezerv kolem 145 – 150 mil. Kč. Hospodářský výsledek z finančních operací předpokládáme ve výši asi 116 mil. Kč. Na účtech, v rámci kterých realizujeme volné prostředky, je dnes deponováno 3,85 mld. Kč s průměrným zhodnocením 5 %.

Vzhledem k očekávanému vývoji gradace kůrovců i ke složité situaci na trhu se dřívím se budeme muset vážně zamyslet nad úsporami nákladů v těch činnostech, které můžete ovlivnit v rámci rozhodovacího procesu přímo v lese. Pravděpodobně se budeme bavit o pěstební činnosti, o celkových nákladech na údržby. Významnou roli, byť i v příštím roce možná jednostrannou, bude hrát prodej nepotřebného majetku. Na druhé straně očekáváme určitý růst cen dřeva tak, jak to naznačují dílčí výběrová řízení. Rovněž budeme jednat o záporných cenách.

Rating LČR

V průběhu měsíce října a listopadu 2003 proběhla standardní jednání s ratingovou agenturou CRA Rating, která provedla ohodnocení podniku. Ratingové ohodnocení i s ohledem na předpokládaný vývoj roku 2004 zůstává nezměněno. To znamená, že LČR opět získaly nejlepší možné ohodnocení, jaké může ratingová agentura dát státnímu podniku.

Ing. Zdeněk Cába

Podnik v roce 2003 úspěšně zvládl větrnou kalamitu desetiletí

(Projev výrobně technického ředitele LČR Ing. Vladimíra Blahuty na poradě vedoucích pracovníků podniku dne 18. prosince 2003 v Hradci Králové)

Vážené dámy a pánové,
své vystoupení začnu bilancí těžeb v roce 2003 i přes to, že celková čísla ještě nejsou uzavřena. Vede mne k tomu snaha vyvrátit fámy o tom, že LČR drastickým způsobem omezily v závěru roku těžbu.

Těžba dříví v roce 2003

Původní projekt počítal s těžbou ve výši 7,35 mil. m³. Rebilance k 1. 7. 2003 přinesla požadavek navýšení těžeb o 165 000 m³, na celkovou výši 7,515 mil. m³. Vzhledem k vývoji situace na trhu se surovým dřívím jsme přistoupili k redukci těžeb. Výsledkem bylo snížení o 65 000 m³. To přesto znamená, že těžba za rok 2003 bude zhruba o 100 000 m³ vyšší, než stanovil původní projekt na rok 2003 a to včetně přímo řízených závodů. Z hlediska struktury těžeb dříví tvoří úmyslná těžba zhruba 40 %, těžba nahodilá 59 % a těžba mimořádná necelé 1 %. Z nahodilé těžby připadá 75 % na těžbu živelní, tj. 3 mil. m³, 15 % na těžbu hmyzovou, tj. 0,6 mil. m³, 0,5 % na těžbu exhalací a 9,5 % na těžbu ostatní. Z uvedeného přehledu je mimo jiné patrné, že odhady rozsahu větrné kalamity z konce roku 2002 byly vysoce podhodnoceny. Ve srovnání s rokem 2002 došlo k nárůstu zpracovaného kůrovcového dříví napadeného nastojato z 92 tis. m³ na 0,5 mil. m³ za leden až říjen 2003. Těžební činnost v roce 2004 je projektována ve výši 7,356 mil. m³. Dá se tedy říci, že je na úrovni roku 2003. Určitě bude nutno aktualizovat údaj u celkové nahodilé těžbě, jež je projektována ve výši zhruba 1 mil. m³.

Zlepšení odbytu listnaté hmoty

Při hodnocení situace na trhu se dřívím lze konstatovat, že se zlepšil odbyt listnaté hmoty. Proto vás žádám o případné záměny v projektech. Víme všichni dobře, že jsme listnaté těžby neustále odsouvali. Nyní se nabízí v prvním čtvrtletí prostor pro realizaci těchto záměn. Samozřejmě je nutno jednat se smluvními partnery o těchto změnách. Tento trend se týká rovněž přesílené hmoty. Sami jsme volali po zpracovateli této hmoty. Nyní, když se zvýšil zájem, však nejsme schopni naplnit požadavky v řádech desítek tisíc kubíků. Podnik si mimo jiné slibuje od pracovníků pro obchod a marketing koordinovanější řešení těchto situací.

Vyhláška o označování, měření a klasifikaci dříví

Vyšla nová Vyhláška č. 391 ze dne 31. 10. 2003, s účinností od 1. 1. 2004,

kteřou se stanoví podrobnosti o označování, měření a klasifikaci dříví. Vyhláška byla vydána v rámci přípravy ČR na vstup do EU, a to za účelem uvedení do souladu právního řádu ČR s předpisy ES v oblasti lesního hospodářství. Vyhláška implementuje Směrnici Rady č. 68/89/EHS o sblížování právních předpisů členských států týkajících se třídění surového dříví ze dne 23. 1. 1968. Měření a třídění dříví uvedené ve směrnici 68/89/EHS je povinné jen u dříví, které bude uváděno na trh ES s označením „tříděné podle“ EHS (tj. klasifikováno podle EHS, podle vyhlášky č. 391/2003 Sb.). Dříví, které nebude tímto způsobem označeno, nepodléhá režimu této směrnice, tj. ani režimu Vyhlášky č. 391/2003 Sb. My budeme postupovat při měření a klasifikaci surového dříví podle Doporučených pravidel pro měření a třídění dříví v ČR. Z uvedeného je patrné, že tato vyhláška nemá vliv na naše smluvní vztahy. Předějte rovněž tuto informaci smluvním partnerům. Pravidla byla vydána za účelem sjednocení rozdílu mezi různými způsoby měření objemu dříví a kvalitativního zařazení jednotlivých sortimentů, které vznikají zejména z důvodů rozporů mezi platnými normami a požadavky zpracovatelů dříví na dodávky suroviny.

Pěstební činnost

Celkové náklady na pěstební činnost v roce 2003 činily 1,8 mld. Kč. Je to zhruba o 18 mil. Kč více, než bylo původně projektováno. Na rok 2004 plánujeme náklady pěstební činnosti v celkové výši 1,725 mld. Kč. Největší měrou se na nich podílí obnova lesa a ochrana kultur proti buření a zvěři. U obnovy lesa jsme zaznamenali po pětiletém soustavném poklesu výměry celkové obnovy změnu trendu, o čemž svědčí projekty na rok 2004. Výkon je plánován na 11 060 ha, z čehož připadá 88 % na první obnovu a 12 % na obnovu opakovanou. Myslím si, že pokles výměry přirozené obnovy v projektech nemusí být znepokojující, jelikož provedení je vždy vyšší než projekt. Podíl jehličnanů na umělé obnově činí 66 % a listnáčů 34 %. Ochrana kultur proti buření má druhý největší podíl na nákladech pěstební činnosti. Výkon je plánován na 46 000 ha, z čehož 64 % je plánováno provádět ručně. Musíme pracovat na zvýšení podílu chemické a mechanizované ochrany. Bez ochrany kultur proti zvěři nejsme v mnoha oblastech stále schopni dodržet minimální podíl MZD. Ve svých dopadech má tento fakt vliv nejen na druhovou diverzitu obnovovaných porostů, ale i na celkovou ekonomiku LČR. Vykli- zování ploch po těžbě se z 93 % provádí

ručně. Pálit by se mělo na 23 % celkové plochy tohoto výkonu. Žádoucím trendem je zvýšení podílu likvidace klestu drcením, samozřejmě na vhodných lokalitách. Příprava půdy se projektuje na 5500 ha, 51 % je plánováno na přípravu půdy pro přirozenou obnovu, 48 % pro sadbu, 1 % pro sje. Po dlouhodobém poklesu prořezávek došlo ke stagnaci a výměra se ustálila na hranici 23 000 ha ročně.

Ochrana lesa

Extrémní klimatické podmínky let 2002 a 2003 způsobily oslabení smrkových porostů a následně zvýšení populační hustoty kůrovců tak, že existuje reálné nebezpečí jejich přemnožení, vzniku kalamitního stavu a nepředvídatelných škod na lesních majetcích na území celé ČR. Proto jedním z nejdiskutovanějších témat současné doby je hrozící nebezpečí kůrovcové kalamity v roce 2004. Všeobecně se očekává silná gradace škůdců a v některých oblastech kůrovcová kalamita. Žádám vás, abyste eliminovali všemi možnými prostředky potenciální důsledky organizačních změn na situaci v ochraně lesa u LČR. Chci vám zároveň zdůraznit naši společnou zodpovědnost, kterou máme za stav ochrany lesa. Chci vás ještě jednou upozornit na Rozhodnutí vydané Mze dne 31. 10. 2003, kterým se nařizuje vlastníkům lesa, aby provedli patřičná opatření v ochraně lesa proti lýkožroutu smrkovému, severskému, lesklému a menšímu. Dodavatelé prací byli upozorněni na potřebu zajištění přednostního zpracování kůrovcového dříví. Byli jsme ujištěni, že v současné době je dostatek zpracovatelských kapacit. Chci, aby tady zaznělo, že vám byla dána možnost pro období zvýšeného výskytu kůrovce na nejvíce ohrožených revírech posílit stav personálu tak, aby bylo zajištěno průběžné vyhledávání a zpracovávání kůrovcového dříví. Rovněž jsme připravili vydání Příkazu GR k této problematice. Jak jistě víte, LČR zpracovaly informační leták k nebezpečí kůrovcové kalamity. Leták je nutno chápat jako preventivní opatření a je přednostně určen pro drobné vlastníky lesů, pro které LČR vykonávají funkci OLH, případně i další vlastníky. Dále je leták určen pro informování pověřených obcí s rozšířenou působností a krajských úřadů.

Plán investic na rok 2004

Celkový plán investic na rok 2004 předpokládá náklady ve výši 720 mil. Kč, z toho 600 mil. Kč z vlastních prostředků a minimálně 120 mil. Kč z dotací. To představuje snížení o 40 mil. Kč. K jednotlivým kategoriím: stavební investice 490 mil. Kč, strojní 105 mil. Kč, nehmotné 70 mil. Kč, pozemky 55 mil. Kč. Na prioritní druhy staveb – akce hrazení bystrin a výstavby lesních cest připadá z objemu 490 mil. Kč plných 325 mil. Kč, tj. 66 %. LČR chtějí ve větší míře v případě potřeby přesouvat investice do nákupu a směny pozemků a do arondačního programu.

Ing. Vladimír Blahuta

Ilustrační foto: J. Zumr

Smrk ztepilý

dřevina roku 2004

Smrk ztepilý (*Picea abies*) je již více než dvě století nejvýznamnější hospodářskou dřevinou nejen České republiky, ale celé střední Evropy. K tomuto výsadnímu postavení v rámci střeoevropského regionu smrku napomohla široká upotřebitelnost jeho dřeva a poměrně snadné pěstování.

Historie smrku

Nejstarší bezpečně určené nálezy rodu *Picea* pocházejí z období spodní křídý (před 110 milióny let). Na území České republiky je doložen nejstarší nález druhu *Picea protopicea* z období svrchní křídý (před 80 milióny let). Ve vrstvách třetihorních se již dosti hojně vyskytují nálezy různých druhů rodu *Picea* (např. *Picea Engleri*, *Picea succinifera*). Formy blízké smrku ztepilému jsou doloženy z pozdních třetihor (před necelými 2 milióny let). Nálezy smrku ztepilého pocházejí již z období staršího pleistocénu (před 1 miliónem let). V mladším pleistocénu je na našem

území v meziledových dobách jeho výskyt stále častější a na jižní Moravě pravděpodobně přežil i zatím poslední (Würmskou) dobu ledovou.

Od prvního poledového období (Preboreal, cca před 10 330 – 9700 lety) až do období epiatlantika (před 6000 – 3250 lety) jeho zastoupení na našem území přirozeně stoupalo. Zhruba v polovině epiatlantika dosáhl smrk na našem území zatím svého nejvyššího přirozeného zastoupení a vegetační pás smrkový navazoval přímo na pás dubovolipovoja-vorový. Teprve v druhé polovině epiatlantika k nám, mezi tyto dva uvedené vegetační pásy, od jihozápadu pronikl vegetační pás bukojedlový, v důsledku čehož došlo k poklesu přirozeného zastoupení smrku i dubu na našem území. K dalšímu přirozenému zvýšení zastoupení smrku na našem území dochází až od 16. století. Ale již v druhé polovině 18. století je toto přirozené šíření smrku téměř zcela nahrazeno šířením umělým.

Umělé rozšíření smrku ve střední Evropě

Od druhé poloviny 18. století dochází k hromadnému umělému šíření smrku v evropských lesích i mimo areál jeho přirozeného rozšíření. Jako příčina jsou uváděny především ekonomické důvody – vysoká produkce, relativně rychlý růst, technické přednosti a kvalita dřeva a samozřejmě poptávka po tomto dřevě. Ve stínu toho poněkud zůstávají důvody pěstební. Při tom k šíření smrku napomohlo i jeho poměrně snadné pěstování a skutečnost, že je schopen se zdárně vyvíjet i na holých plochách. Proto byl smrk používán k zalesňování rozsáhlých holosečí a ředin původních lesů, které byly v 17. – 18. století devastovány nadměrnými těžbami a různými kalamitami. V neposlední řadě se na zvyšování zastoupení smrku v porostech podílel lesopastevní způsob hospodaření, neboť při tomto způsobu hospodaření měl smrk oproti listnatým dřevinám větší šanci přežít i při přirozené obnově.

Rozsáhlé pěstování smrku mimo jeho přirozený areál však přineslo lesnímu hospodářství u nás i jinde v Evropě četné problémy. Na nevhodných stanovištích pozbyl smrk své přirozené odolnosti a stal se na nich méně odolný vůči abiotickým i biotickým činitelům. Nemalou měrou k tomu přispělo používání sadebního materiálu bez ohledu na místo původu osiva.

Ilustrační foto: J. Zumr

V současné době u nás na většině lokalit dochází k postupné převážně umělé úpravě druhové skladby porostů ve prospěch listnáčů a zvyšování druhové pestrosti. Pouze na některých lokalitách, většinou označovaných jako nejcénnější, slouží současné smrkové porosty jen jako potrava pro kůrovce. Díky tomu nám na těchto lokalitách, které naši předkové tak „neuváženě“ zalesnili, opět

Ilustrační foto: J. Zumr

vznikají rozsáhlé plochy odumřelého lesa a navazující kalamitní holiny a tento stav bývá hrdě označován jako přirozený vývoj. Otázkou zůstává, či postup na těchto lokalitách budou naši následovníci hodnotit kladněji – náš nebo našich předků?

Variabilita smrku ztepilého v České republice

Na území České republiky se vyskytuje pouze subsp. abies, velice proměnlivá ve vzrůstu, tvaru koruny, struktuře borky, délce a zbarvení jehlic, barvě a velikosti šišek, tvaru semenných šupin atd. Odchyly jsou i ve fenologii, v odolnosti vůči chorobám, škůdcům a vůči vlivu imisí. Velká rozmanitost smrku je u nás podmíněna nejen variabilitou původních typů, ale i pěstováním velkého množství uměle vyšlechtěných, lesnický důležitých odchylek různé provenience. Vzájemným křížením vznikla síťová struktura proměnlivosti (kombinace všech znaků se všemi znaky), takže je dnes prakticky nemožné odlišit i tzv. původní morfotypy smrku, neboť jsou narušeny znaky v území pěstovaných typů. Třídění heterogenní smrkové populace podle vegetačních pásem a stupňů (smrk severský, horský, chlumní, nížinný), které rozlišuje klimaty a ty dále na ekotypy, má praktický význam v lesnictví, ale nemá taxonomickou hodnotu.

Smrk ztepilý u LČR

Také pro LČR je smrk ztepilý hospodářsky nejdůležitější dřevinou, neboť na tržbách za dříví se dlouhodobě podílí více než 80 %. Na celkovém objemu těžby se v dlouhodobém průměru podílí necelými 70 % (obr. 1). Z důvodu zvýšení pestrosti druhové skladby

lesů, zvýšení stability a odolnosti porostů vůči škodlivým biotickým a abiotickým činitelům, klesl podíl smrku na umělé obnově lesů ve správě LČR v dlouhodobém průměru na 41 % (obr. 1).

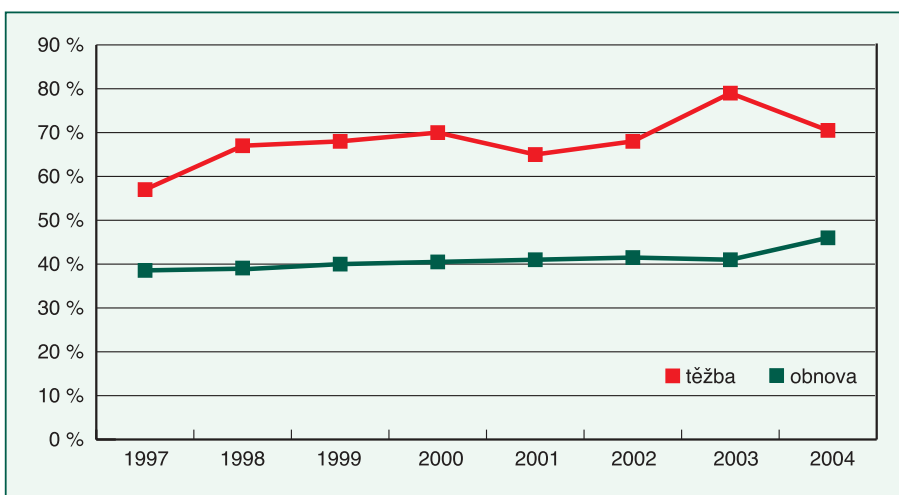
Závěr

Přestože nelze předpokládat, že by význam smrku jako (nejen) naší nejdůležitější hospodářské dřeviny v dohledné době klesl, budou LČR i nadále z důvodů výše uvede-

ných pokračovat ve změně druhové skladby obhospodařovaných lesů. Protože je smrk naší nejvýznamnější dřevinou, proběhne jistě v letošním roce řada jemu věnovaných akcí. Tak, jako v předchozích letech, uskuteční se i v letošním roce seminář ČLS věnovaný především praktickým zkušenostem s jeho pěstováním, ochranou i obchodem se dřívím, a to v první polovině listopadu v Hradci Králové.

Ing. Kamil Beznoska, OLHOP, ředitelství LČR

Podíl smrku na obnově lesa a těžbě u LČR

Ilustrační foto: V. Stejskal

„Boj o světlo“; foto: H. Thiel

Představa skutečnost

Vážení čtenáři, v rámci dlouhodobě koncipovaného seriálu o fotografování přírody jsme se v letošním roce rozhodli představit vám tvorbu a názory dalšího významného fotografa Mirko Haina a rovněž vás seznámit s jeho životními zkušenostmi. Mirko Hain se narodil 16. května 1941, je absolventem střední lesnické školy v Písku, fotografovat začal v roce 1968. (Redakce)

Realizace odborných projektů byla příčinou mých častých služebních cest po českých luzích a hájích. Vyměřování pokusných ploch, klasifikace vzrůstu a zdravotního stavu roubovaných sazenic, ve finále i sběr semen lesních dřevin na výzkumných plochách – to byla pracovní náplň umožňující neustálý pobyt venku. Od jara do podzimu po Čechách i Moravě. Těch nejrůznějších tvorů, co bylo k vidění – moci to tak vyfotit, to by bylo unikátních záběrů!

Jak naivní! Příklad? V zákrutu cesty se objeví zajíc. Posadí se, zamyslí se. Nakonec se pustí směrem k vám. Aparát s teleobjektivem u oka, optimální poměr čas – clona nastavený předem podle expozimetru. Cvak, první obrázek. Ušák zastaví, zkoukne cestu a pokračuje v hopsání. Ostřím metr před něj, to budou tak dva hopsy a cvak – ne tak zajíc. Místo „hopsů“ se usadil na zadku a onipuje si přední běhy. Štěstěna mně nabízí výstavní záběr. Pod vyfoceným zajícem bude popisek „Zaječí toalety“ a vedle celé jméno autora. Bleskově přeostruji, zklidňuji ruce s aparátem a – cvak! To už zajíc hopsá v místech, kde jsem měl předtím zaostřeno a je stále blíž. Fotografovat se už nedá, teleobjektiv pracuje od tří metrů. I zajíc pode mnou došel k závěru, že hopsat se už nedá. Bez hnutí s očima sklopenýma pod sebe sleduji, jak zajda natahuje hlavu, čichá k botám, které ani teď neuhýbají z cesty. Následuje uskočení stranou, vzápětí návrat na pěšinu dál už podle počátečního stereotypu pět, šest hopsů – zadumání. Pět, šest hopsů – zadumání

I toho výstavního snímku jsem se dočkal. Nebyl to zajíc, ale daněk v podzimním protisvětle z Veltrus. Jdu podél oplocení parku, fotovercajk připravený k zmáčknutí. Proti mně kráčí člověk s tímtež. Stejný foťák, stejný teleobjektiv. Představili jsme se a já v duchu žasnul, nad jeho mládím. Eduard Studnička. Vidíte, co dělá letitě publikování. Já žil v domnění, že je to starší člověk. Poradil, ať se nemotám po obvodu, ať jdu

dovnitř, stejně tam teď není žádný personál. Poslechl jsem a bylo z toho druhé místo v myslivecké soutěži.

Fotografovat před lety při honech znamenalo chodit s několikrát těžším vybavením, než s jakým se pohyboval lovec. Tehdy ani citlivost filmů nebyla tak vysoká, aby bylo možné zachytit rychlý pohyb. Citlivost barevných filmů dovozovala dělat jen statické záběry a portréty zvíře. Černobílé filmy se vyvolávaly doma na vyšší citlivost, aby z nich bylo možné pod zvětšovákem dělat kvalitní pozitivy zvířat v pohybu.

V honitbě mysliveckého sdružení Zeleneč, pár kilometrů východně od Prahy, jsem poprvé viděl a fotografoval sokolnické lovy. Útok ještěrby na zajíce se povedl vyfotit tehdy, když se ocitli v hledáčku oba. Spoušť se však musela stisknout ještě dřív, než lovící pták do záběru k pronásledované zvěři vlétl. Po trošce trápení a nepovedených záběrů se problém řešil s otevřenými očima. Fotografování opouštělo rovinu náhodných úspěchů a stávalo se – jak tehdy často říkával můj šéf Ing. Šindelář – uslechtilou zábavou.

Se změnou bydliště přišla i změna zaměstnání. Nadřazení v dokumentačním oddělení využili moji znalost charakteru české krajiny z předchozího cestování po republice a hodili mi na krk příjemnou funkci. Fotodokumentaci chráněných částí přírody za spolupráce s profesionálními fotografy.

Málem bych zapomněl vysvětlit to fotografování s otevřenými očima. Jedním se díváte hledáčkem na pelášího zajíce a rukou doostřujete záběr. Druhým okem se díváte před sebe. Když se ještěrba přiblíží k zajíci, tak ho vidíte o fous dřív než tím prvním okem a včas stisknete spoušť. Dnes je automatické ostření za pohybu jedním z volitelných programů na fotoaparátu.

Mirko Hain

S prodejem dříví Lesy ČR

nepochybily

(Vedení podniku zvažuje podání žaloby proti křivým obviněním)

Ředitelé lesních závodů Kladská, Boubín, Konopiště a Dobříš byli na konci loňského roku v médiích obviněni, že prodávali odběrateli kvalitní kulatinu za cenu vlákniny, tedy zhruba o 800 korun za kubický metr levněji. Podle trestního oznámení, které obdržela Policie ČR, tak údajně vznikla podniku LČR ztráta minimálně dva a půl milionu korun. Informace uvedené v trestním oznámení se však nezakládají na pravdě, ředitelé i podnik postupovali podle všech dostupných a doložitelných záznamů plně v souladu s právem a maximálně hospodárně.

Vytěžené dříví bylo v převážné míře z kvalitativní kategorie dřevoviny a vlákniny, podíl tzv. agregátu (slabé kulatiny) tvořil kvalifikovaným odhadem maximálně 20 % z probírkových porostů. Dříví vhodné pro výrobu pilařské kulatiny se v těchto porostech vyskytuje v malém procentu a při této zakázce se netěžilo. Garant nezávislé přejímky společnost ČAPLH, s. r. o., se vyjádřila k dodávkám dřevoviny takto: Dodávaná hmota v období od 1. 11. do 17. 12. byla posuzována podle platných technických podmínek společnosti Norske Skog Štětí, a. s., a to v celkové výši 8175,11 prn (138 dodávek). U 73 dodávek byla během příjmu provedena srážka na nekontraktovanou hmotu (palivo), která neodpovídala požadovaným technickým podmínkám.

O nepravdivosti oznámení svědčí i fakt, že na Lesním závodě Boubín již policie své šetření ukončila se závěrem, že k žádnému pochybení ze strany ředitele lesního závodu nedošlo. Vedení podniku se cítí tímto nařčením poškozeno a zvažuje proto podání trestního oznámení na neznámého pachatele pro křivé obvinění a poškození dobrého jména podniku LČR.

Přehled věcných informací k dodávce dřevoviny od LČR pro Norske Skog

1. V prosinci 2002 uzavřely LČR, s. p., tříletou smlouvu s firmou Frantschach Štětí na dodávky 0,5 mil. m³ vlákniny, tj. suroviny na výrobu papíru. Součástí této smlouvy je také dodávka 35 000 m³ dřevoviny, tj. suroviny na výrobu novinového papíru, pro firmu Norske Skog, která sídlí ve stejném areálu jako Frantschach, tj. v celulózce ve Štětí.

2. Realizaci smlouvy byla ze strany LČR pověřena obchodní firma HLDS, a. s., a ze strany firem ve Štětí obchodní společnost Wood and Paper.

3. Dřevovina je specifický sortiment, jehož zvláštnosti jsou především kvalitativní parametry - musí to být čerstvé smrkové dřevo bez hniloby o tloušťce 8 – 31 cm, v délkách 1 – 2 m. Technologické požadavky výroby novinového papíru nedovolují vyrábět tento sortiment do zásoby. Základní rozdíl mezi přípravou dřeva na výrobu normálního a novinového papíru je v tom, že v prvním případě se dřevo rozštěpkuje, ve druhém rozvláknuje. Proto musí být čerstvé a bez hniloby!

4. HLDS vždy tento specifický sortiment v minulých letech vykupovala od různých subjektů a bez problémů zajišťovala smluvené kontrakty. Tento sortiment není předmětem zpětného odkupu a nikde není zakotvena povinnost, že by jej nějaký subjekt musel pro HLDS vyrábět. V letošním roce se však tohoto citlivého sortimentu začalo na trhu nedostávat především v důsledku zpracování větrné kalamity z října 2002 a následného zvýšeného výskytu kůrovcových těžeb. Ve IV. čtvrtletí tento nedostatek činil necelých 8000 m³.

5. Proto se HLDS obrátila prostřednictvím LČR na přímo řízené závody a nabídla jim velmi zajímavé ceny za dodání necelých 5000 m³ dřevoviny. Vedení LČR odsouhlasilo tento smluvní kontrakt pokynem ekonomického ředitele a jeho zástupce zaslal schvalující dopis ředitelům lesních závodů dne 19. listopadu.

Ilustrační foto: J. Zumr

6. V dopise jsou ředitelé závodů, striktně zavázáni k takovému postupu, který bude maximálně ekonomicky efektivní. Citují: „S HLDS uzavřete příslušnou kupní smlouvu. Současně projednejte finanční úhradu případné ztráty vzniklé z manipulace podílu agregátu napadlého v porostech pro splnění výroby a dodávek dohodnutého množství dřevoviny.“ V rámci smluvních jednání byl kvalifikovaně odhadnut (oceněn) podíl agregátu v jednotlivých probírkových porostech na 20 %. Při kvalifikovaném odhadu se vycházelo z ukazatelů lesního hospodářského plánu platného pro tyto porosty. Podíl agregátu do 30 % je v těchto porostech zcela obvyklý a nijak nevybočuje z průměru. HLDS na tento podíl zvýšila cenu o 300 Kč na jeden m³, tj. celkově zvýšila cenu kontraktu asi o 300 000 Kč.

7. Veškeré tyto těžby se realizovaly v rámci desetiletého lesního hospodářského plánu a nepředstavují ani 2 % odchylky od ročního plánu jednotlivých lesních závodů.

8. Veškeré dříví dodávané do Štětí přebírá nezávislá firma ČAPLH, s. r. o., která v rámci projektu nezávislé přejímky dříví garantuje, že Štětí nakoupí jen takové dříví, které odpovídá technickým požadavkům požadovaného sortimentu, tj. dřevoviny a vlákniny.

9. Důsledkem požadavků různých technologií zpracování dřeva na kvantitativní (délky a tloušťky) a na kvalitativní (hniloba, křivost, sukatost) parametry je to, že se v určitých případech sortimenty vyráběného dřeva překrývají. O momentální výhodnosti prodeje jednotlivých sortimentů rozhoduje pouze a jedině situace na trhu a požadavky odběratelů.

10. V tomto případě, tj. v probírkových porostech ve stáří 40 až 60 let o průměrné hmotnosti 0,16 – 0,25 m³, je možný určitý překryv těchto sortimentů: vlákniny (tloušťka 8 – 24 cm, hniloba do 20 %, délka 1 – 2 m, průměrná cena 650 Kč/m³), dřevoviny (tloušťka 8 – 31 cm, délka 1 – 2 m, bez hniloby, připouští se křivost a sukatost, cena kolem 950 Kč/m³) a agregátu (tj. slabé kulatiny, tloušťka 12 – 19 cm, min. délka 3 m, bez hniloby, rovné, málo suků, cena v průměru 1300 Kč/m³). Dříví o tloušťce nad 30 cm a přiměřeně dlouhé, aby se z něj dala vyrábět kvalitní pilařská kulatina se v těchto porostech vyskytuje v malém procentu především na elitních stromech, které nejsou předmětem probírky a nechávají se stát do věku mýtní zralosti, tj. 100 – 120 let.

Připravil Ing. Jan Řezáč

Problematika obchodování s javorovým dřívím

Ilustrační foto: J. Zumr

I když roku javoru již skončil, vracíme se tímto článkem k zajímavému tématu, které zaznělo na semináři o javoru – a to je obchod s javorovým dřívím.

Javor je relativně dobře prodejná dřevina s tím že, pokud bychom použili terminologie Doporučených pravidel pro měření a třídění dříví v ČR, vyhledávané jsou kvalitativní třídy I + II, a z třídy III. kvality A, B a s omezeními kvalita C. Trh žádá čistý bílý javor, tj. javor bez suků, bez nepravého jádra a bez zapaření. Sukatost je dána především způsobem pěstování, kde vliv člověka je zřejmý. Výskyt nepravého jádra u listnatých dřevin je způsoben řadou příčin, na něž člověk převážně vliv nemá. Zapaření je jednoznačně způsobeno lidským faktorem.

Problém nepravého jádra je u javoru ještě výraznější než u buku. Pro dřevo s jádrem v současné době není průmyslové využití, všichni chtějí bílý javor. Navíc pro javor je tak trochu typické, že často na čele bývá jádro malé a okrouhlé a v kmeni se pak plamencovitě rozšiřuje jako zelené šmouhy ve dřevě.

Na zapaření je javor snad nejnáchylnější ze všech listnatých dřevin. Lehké zapaření

Ilustrační foto: J. Zumr

způsobuje zašednutí, silné až začernání. Zapařením javorové dřevo ztrácí užitkovou upotřebitelnost.

Ceny javorového dřeva

Javorové dříví je v podstatě prodejné až jako lepší pilařská kulatina. Slabé dříví se obvykle prodává spolu s jinými dřevinami jako palivo. Odběratelé mají zájem o kulatinu od 3. tloušťkového stupně, tj. od 30 cm středové tloušťky. Ceny se pohybují od 6500 Kč/m³ za I. třídu, přes 3800 Kč za II. (s tím, že ve zvláštních jakostech nechtějí odběratelé jádro) až po zhruba 1400 Kč za III. C. Vše za 3. tloušťkový stupeň a na lokalitě odvozní místo.

Ilustrační foto: J. Zumr

Hlavní okruhy využití javoru

1. výroba hudebních nástrojů
2. výroba nábytku
3. výroba parket

Výrobci hudebních nástrojů nakupují jen JV klen pro jeho ozvučné vlastnosti. Velmi ceněný je fládrový javor (vlnkování). Známá je firma STRUNAL, největší výrobce strunných nástrojů v Evropě. Z javorové překližky se dělají zadní desky a boky (luby), z masivu krky a kobylky (o ty se opírají struny). U zadních desek a boků je od dob Stradivariho nejvíce ceněn vlnkovaný (fládrový) javor, na kobylky se používá javor s výraznými dřevnými paprsky – zrcátka na radiálním řezu a s hustými letokruhy. Krky smyčcových

nástrojů jsou rovněž z bílého javorového masivu.

Taktéž nábytkáři požadují dřevo bez vad a se sametovým leskem. Vysoce ceněn je ořechový javor.

Parketři sice vzhledem k ceně nakupují javor ve III. třídě, ale říkají, že prodejné jsou pouze parkety v první kvalitativní třídě, a tudíž i jím by vyhovoval javor té nejvyšší kvality.

Z výše uvedeného vyplývá, že javor má své tradičně stálé místo na trhu. Samozřejmě v některých oborech zpracování dříví asi nikdy nedosáhne obliby dubu nebo třešně. Avšak například při výrobě hudebních nástrojů má zcela nezastupitelnou roli. Vzhledem ke kvalitativním požadavkům je nutné věnovat javoru, a to zejména javoru kleny, zvýšenou péči, neboť ho můžeme považovat za cennou dřevinu. Košatý rozložitý javor sice působí nenapodobitelným estetickým dojmem, nicméně cenných sortimentů se tímto způsobem nedopěstujeme. A je rozdíl dostat za 1 m³ javoru po stopadesátiletém pěstebním úsilí 6500 a nebo 1400 Kč, či dokonce cenu paliva.

Odhad prodejnosti javorového dříví v budoucnosti

Tak jako se silné a kvalitní javorové dřevo v současnosti bez problémů uplatní na trhu, lze totéž předpokládat i v budoucnu. Závažným problémem nadále zůstává častý výskyt nepravého jádra, které dřevo prakticky přeřadí do paliva. Trh žádá silné dříví a tím podíl nepravého jádra narůstá. Jelikož se problém nepravého jádra vyskytuje i u jiných hospodářsky významných dřevin, a má významné finanční dopady na ekonomiku lesnických subjektů, bylo by vhodné věnovat mu zvýšenou pozornost.

Ing. Václav Pop,
Hradecká lesní a dřevařská společnost, a. s.,
pop@hlds.cz

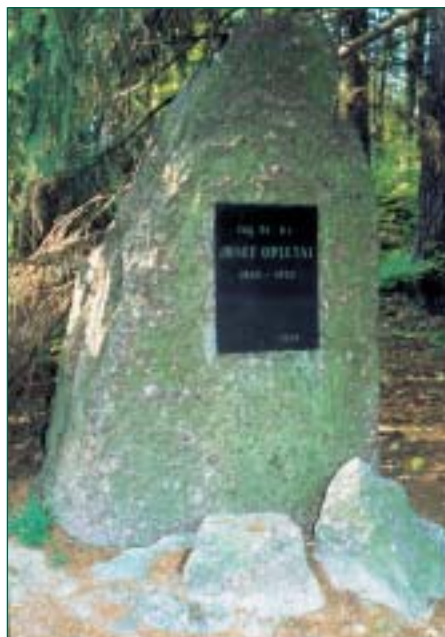
Před 140 lety

se narodil velký český lesník, pedagog a reformátor státních lesů

(Vzpomínka na profesora Josefa Opletala)

„Užitkovati lesní podklad exploitačním způsobem a založiti na zmírājícím lese dočasně lesní industrii dovede každý, avšak správně hospodařiti nedovede každý, to odvede jen lesník, který má mimo znalost průmyslového zpracování dřeva též znalosti pěstění a ochrany lesa a produkce dřevní hmoty.“ Prof. J. Opletal

Koncem minulého roku proběhla pod záštitou Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně odborná vzpomínková konference věnovaná osobě profesora Josefa Opletala, významného českého lesníka a vysokoškolského lesnického pedagoga. V rámci této konference zazněla řada zajímavých referátů zachycujících osudy, činy a myšlenky této mimořádně všestranné osobnosti, a to i na poli práce ve správě státního lesa. Připomeňme si v krátkosti životní a profesní osudy ryzího lesníka, mimo jiné též prvního generálního ředitele Státních lesů a statků v tehdy ještě Československé republice.

Památník Josefa Opletala v „lesnickém Slavíně“ na ŠLP Křtiny

Josef Opletal se narodil 20. listopadu 1863 ve Studenci u Prostějova jako syn hanáckého rolníka. Národní školu absolvoval ve Smržicích a jako desetiletý vstoupil na Českou reálnou školu Matice školské v Prostějově. Po maturitě nastoupil vojenskou službu v Olomouci. Přestože ve škole projevoval nadání především k technickým před-

mětům vztaženým ke stavebnictví, zděděná náklonnost ke střelbě a myslivosti jej dovedla k rozhodnutí stát se lesníkem. V roce 1882 se dal tudíž zapsat na lesnický obor Vysoké školy zemědělské ve Vídni a školu v roce 1886 ukončil s vyznamenáním.

V srpnu r. 1886 nastoupil Opletal jako praktikant k liechtensteinskému lesnímu úřadu v Ratajích nad Sázavou. Zde poznal svoji budoucí manželku. Krátce poté byl přijat do služeb u Ředitelství lesů řecko-orientálního náboženského fondu v Černovicích v Bukovině, která byla nejvýhodněji položenou zemí rakousko-uherské monarchie, kde působil celkem 32 plodných let. Nejprve pracoval jako lesní elév na taxačním oddělení, poté byl lesní asistent-přednosta oddělení pro lesní dopravnictví, lesní správce, lesní mistr, až byl v roce 1904 jmenován lesním radou a v roce 1907 lesohospodářským inspekčním úředníkem, dospěl tedy k nejvyšší hodnosti, které mohl lesník v rakouské státní lesní službě dosáhnout.

Za svého dlouholetého působení v Bukovině se Josef Opletal mimořádně zasloužil o zvelebení celého lesního hospodářství, o zlepšení stavu a výnosovosti lesa a v globálnější měřítku o zvelebení kulturní úrovně celé oblasti Bukoviny. Byl uznávaným lesním expertním odborníkem, zvláště v oblasti lesního dopravnictví a zpřístupnění lesa, ale pečoval také o myslivost tak, aby ji uvedl do souladu se zájmy obnovy lesa vydatným příkrmováním a kontrolou stavu zvěře. Zvláštní pozornost věnoval uchování určitých oblastí se specifickou biogeocenózou a pro tento účel navrhl síť lesních rezervací.

Po vzniku Československé republiky byl Josef Opletal 25. února 1919 jmenován ředitelem Státních lesů a statků v Banské Bystrici a poté ministerským radou. Kromě řešení otázek spojených s praktickým lesním provozem, začal brzy také zasahovat do organizace státních lesů. Jeho snažení vyústilo v požadavek, aby správa státních lesů byla vyjmuta z odboru ministerstva vedeného neodborníkem a aby naopak vzniklo generální ředitelství Státních lesů a statků vedené

odborníkem a přímo podřízené Ministerstvu zemědělství. Tento návrh byl schválen a Opletal se v dubnu roku 1921 stal odborným přednostou Ministerstva zemědělství a byl pověřen funkcí generálního ředitele Státních lesů a statků, které tehdy měly rozlohu 850 000 ha.

Již v období svého působení na Bukovině se Josef Opletal věnoval otázce spojené se zvyšováním výnosů lesa změnou způsobu prodeje dříví. Tehdy zjistil, že dlouhodobý prodej dřeva na pni soukromým podnikatelům a veškerá následná manipulace dřeva v jejich režii (způsob zpeněžení dřeva v té době obvyklý), nenese majiteli lesa žádné trvalé výnosy a je pro samotný les nepříznivý.

Zkušenosti z těchto let zúročil Opletal i ve funkci nejvyššího úředníka státních lesů a statků, neboť v poválečném Československu začal silit tlak skupin dřevařských podnikatelů ve spojení s vlivnými politickými osobnostmi na prosazení dlouhodobých smluv na prodej dřeva ze státních lesů na pni se závazkem státu k výrobě tohoto dřeva na vlastní účet a nebezpečí. Opletal dlouhou dobu razantně vzdoroval všem tlakům na uzavření připravených exploatačních smluv, nakonec však raději sám rezignoval na post generálního ředitele, než aby ustoupil ze svých názorů. I po své rezignaci dále bojoval prostřed-

Účastníci konference při pietním shromáždění u památníku Josefa Opletala

nictvím tisku, vystoupil i na půdě parlamentu a svým pevným postojem nakonec zabránil připravovanému drancování státních lesů.

26. července 1923 byl Josef Opletal jmenován řádným profesorem lesní těžby a průmyslu na Vysoké škole zemědělské v Brně a pustil se do budování příslušného dosud neexistujícího ústavu. Těžiště praktické výuky přenesl na Školní lesní statek Masarykův les a jeho pilu v Adamově, zde viděl nejvýznamnější pomůcku výchovy budoucích lesních inženýrů. Ve školním roce 1925/26 byl zvolen děkanem lesnického odboru a v jubilejním desátém roce trvání škola se stal jejím rektorem. Činnost ve škole ukončil profesor Opletal (již v důchodu), v roce 1935. Za průkopnickou vědeckou i pedagogickou činnost mu Vysoká škola zemědělská v Brně udělila 7. prosince 1934 čestný doktorát technických věd.

Duševně i fyzicky byl profesor Opletal činný až do samotného konce svého života. Zemřel po dovršení devadesátých narozenin 23. prosince 1953. Odešel tak (podle výroku prof. Haší) velmistr lesnického vědění a díla.

Podle sborníku konference připravil Petr Grepl

Vnášení jedle na stanoviště mimo její růstové optimum

Jak sleduji diskusi kolem pěstování jedle, mám dojem, že řada názorů by jistě nebyla tak protikladná, pokud bychom o problému diskutovali v konkrétním porostu. Každý si totiž představí les, který důvěrně zná a přitom stanovištní podmínky jsou v naší republice velmi rozdílné. Domnívám se, že i autoři, kteří se zabývali jedlí, ji zkoumali především tam, kde má k růstu nejlepší podmínky. Přitom nám uniká, že jedle se v přirozené a cílové skladbě vyskytuje ve všech našich hospodářských souborech (Hospodářská doporučení podle hospodářských souborů a podsoubo-

rů). Protože však jde většinou o poměrně nízké zastoupení, nebývá jedle často předepisována k obnově v LHP. Jen zastoupení jednotlivých jedlí ve starých porostech nás může vyzývat k tomu, abychom se pokusili zachovat jedli i zde. Má-li někdo snahu zvýšit zastoupení jedle téměř z nuly, nemělo by mu být vyčítáno použití jakýchkoli postupů.

Všude tam, kde jedle má schopnost se sama zmlazovat, bychom měli semenáčky podporovat. Dovedu si představit přirozenou obnovu již v šedesátiletých smrkových či borových porostech a její postupné uvolňování. Návrh na snížení zakmenění na 0,5 se může zdát příliš odvážný, ale takové 1 – 3 arové světliny s počínající obnovou např. smrku najdeme jistě v každém větším porostu. Další světliny mohou postupně vznikat např. vytěžením hloučků netvárných a nepřírůstavých borovic či skupinek smrků vyhníklých od loupání nebo václavky. Nejde ani tak o více světla jako o zlepšení vláhových poměrů pro semenáčky.

Ale provádět v tomto věku prosvětlení porostu pro umělou podsadbu jedle s perspektivou 40 let stínění, na to bych ve světlých lesích (sucho, zvěř, chudá stanoviště) odvahu nenašel. Tam, kde je limitujícím činitelem zvěř, si nedovedu představit dlouhodobé oplocení ve větším rozsahu; čtyřicetiletá jedle je u nás stále ještě likvidována loupáním a vytloukáním.

Spíše by se mohlo uvažovat o směsi jedle s modřínem. Úrovňově vychovávaný modřín v místních podmínkách může dosahovat ve čtyřiceti letech výčetní tloušťky i 30 cm a desetiletí zkousávaná jedle v obdobných modřínových porostech vykazuje pravidelný přírůst.

Ing. Miroslav Červený,
lesní správa Plasy, revír Špankov

období 2002/2003 došlo k výraznému krátkodobému zvýšení koncentrace imisí, které by mohly takto výrazně poškodit asimilační aparát.

Proto po skončení vegetační sezóny byl dne 20. 10. 2003 proveden odběr vzorků jehličí a půdy. Z deseti stromů po ploše porostu byla odebrána vždy jedna větev a analyzován byl směsný vzorek jehličí z těchto deseti větví, odděleně letošní a loňský ročník. Směsný vzorek půdy byl vytvořen odebráním humusové a svrchní minerální vrstvy do hloubky cca 20 – 30 cm na třech různých místech porostu. Vzorky byly následně analyzovány ve Zkušebních laboratořích VÚLHM pod vedením Ing. Oldřicha Příbyla. Výsledky rozborů zjistily dobré až vysoké obsahy živin v půdě a rovněž dobrý stav výživy asimilačního aparátu. Obsahy zátěžových prvků byly v mezích přirozeného výskytu.

Za příčinu poškození je považován nedostatek kyslíku pod sněhem. Střídání teplých a chladných period během zimy způsobuje odtávání a namrzání sněhu na větvích a vytváření ledových krust. Jehličí takto dlouhodobě bez přístupu kyslíku odumírá. Současně je tím i vysvětlena stejná „hladina poškození“, tj. výška nad terénem v různých starých porostech, kdy jsou poškozeny přibližně tři přesleny větví ve stejné výšce. V této výšce nad zemí pravděpodobně docházelo k odtávání a namrzání sněhu.

Závěrem zpráva VÚLHM uvádí: „Vzhledem k recentnímu rozkolísanému charakteru počasí, které se projevuje také střídáním teplých a chladných period během zimního období, lze předpokládat, že může docházet k dalším podobným symptomům“.

Ing. Jaromír Latner, CSc., lesní správce

Zřetelné poškození několika přeslenů mladého smrku

Chřadnutí smrku v revíru Vodopády na LS Jeseník

V jarních měsících loňského roku bylo při venkovní pochůzce, v hřebenové části u vrchu Klínovec, v nadmořské výšce cca 1140 metrů, zjištěno rozsáhlé poškození smrkových mlazin.

K zjištění původce poškození se Lesní správa Jeseník obrátila na lesní ochrannou službu VÚLHM Jiloviště-Strnady. Za účasti Ing. Jaroslava Holuši, Ph.D. byla celá lokalita 28. 5. 2003 zmoritonována a bylo konstatováno, že poškozen je jak smrk ztepilý, tak i smrk pichlavý. Defoliované větve všech stro-

mů vytvářejí v terénu vrstvu cca 1 m nad zemí, což u nižších stromů představuje horní část a u vyšších několik přeslenů ve střední nebo spodní části. Výjimečně někteří jedinci obáží ze spících pupenů (někdy i přímo z kmene).

Vzorky poškozených jedinců byly odebrány a založeny do vlhkých komor a po měsíční inkubaci byly zmikroskopovány. Žádné houbové patogeny však nebyly nalezeny. Po prověření klimatických podmínek nebylo zjištěno, že by během zimního

nové odborné publikace a knihy

z oboru lesnictví a příbuzných oborů

Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky – stav k 31. 12. 2002

Vyd. MZe ČR, Praha, 2003

(přiděleno technické knihovně LČR HK)

O půdách v lesních školkách

(Půdní podmínky v lesních školkách, jejich kontrola a vyhodnocování výsledků půdních rozborů)

Václav Nárovec

Předkládaná publikace je zkrácenou verzí realizačního výstupu „Pokyny pro udržování produkční schopnosti půd v lesních školkách hnojením“, vypracovaného v lednu 1995 v rámci rezortního výzkumného úkolu „Meliorace lesních půd ke zlepšení funkční účinnosti lesního fondu“, řešeného ve Výzkumné stanici VÚLHM Opočno v letech 1991 - 1994. Záměrem publikace je poskytnout školkařským subjektům jednoduchou pomůcku, která by jim pomohla při získávání informací o stavu ukazatelů půdní úrodnosti na obhospodařovaných školkařských polích a při vyhodnocování výsledků půdních rozborů. Publikace má charakter poradenského sdělení (pro vlastníky lesa jde o nezávazná doporučení) uspořádaného do osmdesáti číslovaných odstavců.

Vyd. Lesnická práce, s. r. o., Kostelec nad Černými lesy, 2003 (zakoupeno u vydavatele pro technickou knihovnu LČR HK)

Hundertmal über die Düngung im Wald

(Stokrát o hnojení v lese)

Grundsätze der Verbesserung der Waldböden und der Ernährung der Waldbestände durch Düngung

(Zásady zlepšování lesních půd a výživy lesních porostů hnojením)

Václav Nárovec

Anotaci k českému vydání publikace obsahuje tato rubrika v Lesu zdar č. 11/2001.

Vyd. Lesnická práce, s. r. o., Kostelec nad Černými lesy, 2003

(darováno Výzkumnou stanicí VÚLHM Opočno technické knihovně LČR HK)

Lovectví

Josef Drmota

Publikace představuje druhé, přepracované, vydání čtenářsky úspěšného titulu, který vyšel poprvé v roce 1998. Po krátkém úvodu se čtenář seznámí se stručným zhodnocením významu lovu zvěře v jednotlivých historických etapách i s jeho současným posláním. Následující kapitola je věnována obecnému pohledu na hlavní lovecké způsoby používané v současnosti našimi myslivci. V doprovodném textu se autor věnuje souvisejícím oblastem znalostí se zaměřením na myslivecké zásady a etiku lovu, otázky odhadu věku živé i ulovené zvěře, ošetření ulovků a myslivecké tradice s lovem přímo související. Souvislost a vazby do dalších oborů mysliveckého vzdělávání reprezentují vybrané poznatky z oblasti legislativy, kynologie a střelectví. Pod tlakem řady zbytečných tragických událostí posledních let sem autor zařadil pasáže pojednávající o základních zásadách bezpečnosti při vlastním lovu zvěře. Text věnovaný ekologickým souvislostem lovu zvěře může nastinit možnosti nového pohledu na současný celospolečenský význam souvisejících činností. Jedna z nejvýznamnějších pasáží pojednává o specifikách jednotlivých druhů zvěře, jejichž lov je dle současné legislativy povolen. Víceméně pro zajímavost je publikace rozšířena o kapitolu věnovanou některým historickým způsobům lovu zvěře, včetně těch druhů, jejichž lov je sice v současnosti zakázán, ale které jsou loveny v ostatních zemích, nebo jejichž lov mají někteří starší myslivci dodnes v živé paměti.

Vyd. SURSUM, Tišnov, 2003 (2. přepracované vydání)

/zakoupeno v Knihkupectví Myslivost, Praha, pro technickou knihovnu LČR HK/

Motýli České republiky: Rozšíření a ochrana I, II

Jiří Beneš, Martin Konvička, Josef Dvořák, Zdeněk Fric, Zbyněk Havelda, Alois Pavlíčko, Vladimír Vrabec a Zdeněk Weidenhoffer

Dvojsvazková kniha obsahuje nejnovější informace o všech 161 druzích denních motýlů, kteří se vyskytují nebo dříve vyskytovali na území České republiky. Podrobně pojednává o jejich biologii, nárocích na prostředí, historických změnách početnosti, příčinách ohrožení a metodách ochrany. Kniha je jedním z nejpodrobnějších atlasů rozšíření živočichů vydávaných ve střední Evropě a dokládá drastické ochuzování naší fauny. Mapy současného i historického výskytu vycházejí z historických pramenů a z mapování organizovaného Společností pro ochranu motýlů. Kniha doplňuje rozsáhlá bibliografie a kapitoly o moderních metodách výzkumu motýlů, které ocení nejen specialisté a znalci motýlů, ale i široké vrstvy milovníků a ochránců přírody.

Vyd. Společnost pro ochranu motýlů, Praha, 2002

(zakoupeno u vydavatele pro technickou knihovnu LČR HK)

Jiří Uhlíř

Petr Pařava

lesník, kapelník a malíř slaví jubileum

Je to neuvěřitelné, ale jeden z nejznámějších lesáků a myslivců Východočeského kraje, sportovec, kapelník a malíř se dožívá 60 let. Slogan „K poslechu a tanci vám hraje Pařava a jeho kanci“ se stal pojmem a zůstal v myslech nás všech, kteří se účastnili tanečních zábav, plesů, koncertů, dožínků a předávání nejlepších pracovníků lesních závodů.

Pan Petr Pařava se narodil 17. 2. 1944 v Týništi nad Orlicí, kde vychodil základní školu. Jelikož se nedostal na gymnázium, nastoupil do UŠL v Oboře Kněžičky a druhým rokem chodil do Labské u Špindlerova Mlýna. Vystudoval školu s vyznamenáním a byl přijat na SLTŠ Trutnov. Již zde se zapojil i do sportovního života. Hrál dorosteneckou ligu v košíkové a divizi v kopané a ledním hokeji. Čtyřikrát vyhrála SLTŠ Trutnov celostátní přebor lesnických a zemědělských škol, kde se stal vždy nejlepším střelcem turnajů.

Dvouletou vojenskou základní službu nastoupil v RH Cheb, kde hrál kopanou a současně byl kapelníkem posádkové hudby, která dvakrát vyhrála celostátní ASUT. 1. 10. 1966 nastoupil lesnickou službu u Východočeských státních lesů Hradec Králové. Zastával funkci polesného postupně na polesích Bělečko, Albrechtice nad Orlicí a Poběžovice, dále potom pěstebního inspektora a technologa lesního závodu Vysoké Chvojno. Od roku 1995 pracuje u LČR, s. p., jako revirník. Propagoval moderní technologie v lesnictví, byl u zrodu těžby pryskyřice. Jeho přímé jednání s podřízenými a nadřízenými mu bylo mnohdy na škodu a narazil na nepochopení. Svoji velkou úlohu plnil u LZ Vysoké Chvojno také v ochraně lesa v boji s kůrovcem.

Od roku 1966 se zapojil i do kulturního života, byl kapelníkem postupně sedmi orchestrů, které patřily k předním souborům Východočeského kraje s vysokým procentem kvalifikačního ohodnocení. Některé soubory dotáhl i k estrádním přehrávkám a výjezdům za hranice naší vlasti. Vedl dokonce i hudbu Východočeských státních lesů v letech 1975 - 1980. Muzikantské zážitky a příhody sepsal v knížce „muzikanti“, která byla vydána v roce 1981. Je členem klubu umělců Praha a hlavně malířem východočeské krajiny. Uspořádal již přes 10 výstav, které se vydařily a byly prodejné. Je zastáncem „rozumné“ myslivosti a jeho „Halali“ na borlici je nezaměnitelné, ozývající se na mnohých honech, plesích a výstavách i na zkouškách loveckých psů. Přejeme panu Petru Pařavovi, ať se jeho „Halali“ ozývá ještě po mnoho dalších let.

Srdečně kolegové lesníci

Kalendář akcí

pořádaných Českou lesnickou společností pro rok 2004

ÚNOR

Lesní právo – historie, současnost a budoucnost

12. 2. v kongresovém centru SILVIA Hradec Králové
Akce je pořádána u příležitosti 250. výročí vydání Tereziánských lesních řádů pro Čechy a Moravu a 152. výročí vydání císařského patentu č. 250/182 ř.z. Pořádá LDF MZLU v Brně, ČLS, pobočka Hradec Králové, LČR, s. p. Hradec Králové
Odborný garant: JUDr. Ing. M. Flora, Ph.D.
Organizační garant: Ing. Vladimír Krchov Ph.D.

Krásy Průhonického parku

12. 2. Novotného lávka 5, 116 68 Praha 1, dům ČS VTS v 16:00
Lesnické podvečery pro veřejnost; akci uvádí Ing. Zdeněk Blahník
Organizační garant: Ing. Pavel Kyzlík

Setkání lesníků tří generací na téma: Nebezpečí kůrovce v roce 2004

19. 2. Praha, budova ČS VTS, sál č. 217, Novotného lávka 5, Praha 1 v 08:30
Lýkožrout smrkový (kůrvec) je nejzávažnějším škůdcem smrkových porostů. Bylo to v minulosti a zůstane to tak i v budoucnu. Přispívají k tomu stále se zvyšující teploty, doprovázené obdobími sucha, jež negativně ovlivňují jeho živnou rostlinu – smrk. V poslední době narůstá jeho výskyt od Švýcarska, přes Bavorsko a Rakousko. Také v České republice se zvýšil jeho výskyt v roce 2003 téměř 5x proti roku 2002. (RNDr. Václav Skuhrový)
Pořádá ČLS a VULHM Jiloviště-Strnady
Odborný garant: Ing. Jaroslav Holuša, Ph.D. a Ing. Vlastislav Jančařík, CSc.
Organizační garant: Ing. Pavel Kyzlík a Mgr. Iva Kubátová

BŘEZEN

Vyprávění nestora českého lesnictví Ing. Jana Pince (97 let)

11. 3. Novotného lávka 5, 116 68 Praha 1, dům ČS VTS
Lesnické podvečery pro veřejnost; akci uvádí Jiří Hrdlička (Brandýs n. L.)
Organizační garant: Ing. Pavel Kyzlík

Čs. lesnictví ve světě (s výstavou Silva Regina)

30. 3. ve Křtinách u Brna
Odborný garant: Ing. Pondělíčková a Ing. Štěrba

DUBEN

Valná hromada ČLS

16. 4. Praha, ČS VTS č. 319

Lesnický den v Železných horách

17. 4. v Ronově nad Doubravou
Odborný garant: Ing. Černík

VII. sněm lesníků na téma: Základní problémy lesnictví v roce vstupu do EU

29. 4. v Hradci Králové

KVĚTEN

Hospodářská úprava nepasečného lesa

6. – 7. 5. ve Vranově nad Dyjí
Pořádá ČLS a PSB Brno
Odborný garant: Ing. Vrška

Postavení hrazení bystřín v protierozní a protipovodňové ochraně lesa a krajiny

20. 5. Bílý Potok, Jizerské hory
Pořádá ČLS a pob. OV Lbc
Odborný garant: Ing. Helan, Ing. Herynek a Ing. Čacká

Exkurze lesníků do lesního komplexu Javořice

22. – 23. 5. na LS Telč, Řánská
Odborný garant: Ing. Rusek a Ing. Kyzlík

Vyhlášení památného stromu J. E. Chadta – Ševětínského

27. 5. v Lysicích
Odborný garant: Ing. Kyzlík

ČERVEN

Pěstování lesa v oblastech postižených odumíráním smrku

2. 6. v Hradci nad Moraví
Odborný garant: Ing. Kubačka a Ing. Košulič

Problematika zakládání obor

11. – 12. 6. v Míloni
Odborný garant: Ing. Janota

Péče o ekosystémy na území KRNAP

17. 6. v Harrachově
Odborný garant: Ing. Kadlček

Záměry legislativy – Lesní hospodářství a panevropský proces

24. 6. v Praze, budova ČS VTS
Odborný garant: Ing. K. Vančura, CSc. a Ing. V. Peší

SRPEN

Exkurze k 100. výročí Rožmitálské vycházky

srpen v Rožmitálu pod Třemšínem
Odborný garant: Ing. Vlček

Certifikace a audit

26. 8. v Brandýse nad Labem
Odborný garant: Ing. Hes

ZÁŘÍ

Pěstování sazenic dubu

2. 9. v Třeboni
Odborný garant: Josef Červenský

Péče o porosty v ptačích oblastech Natury 2000

7. 9. v Rožnově pod Radhoštěm
Odborný garant: Ing. Moucha

Krajina, les a ochrana přírody II

Seminář pro obce s rozšířenou působností
14. – 15. 9. v Praze, budova ČS VTS
Odborný garant: RNDr. Němec a Ing. Kyzlík

Lázeňské a rekreační lesy

23. 9. v Karlových Varech
Odborný garant: Ing. Krejčí

ŘÍJEN

Porovnání metod hodnocení mimoprodukčních funkcí lesa

7. 10. Skalský Dvůr u Bystřice nad Perštejnem
Odborný garant: Doc. Švihla a Ing. Krečmer

Využití přesíleného dřeva

19. 10. v Trhanově
Odborný garant: Ing. Konopík

LISTOPAD

Dřevokazné a parazitické houby

2. 11. v Hradci Králové
Odborný garant: Ing. Rak a Prof. Černý

Smrk – dřevina roku 2004

9. 11. v Hradci Králové
Odborný garant: Ing. Půlpán

V měsíci lednu oslaví významná životní jubilea tito pracovníci LČR

Padesátiny

1. 1.	Ing. Jiří Kutálek	LS Buchovice
6. 1.	Ludmila Baťková	LZ Židlochovice
8. 1.	Josef Fojtík	LZ Židlochovice
10. 1.	Ing. Jiří Vašík	LS Bystřice p. H.
13. 1.	Marie Pavlová	LS Frenšát p. R.
17. 1.	Petr Rak	LS Luhačovice
19. 1.	Ing. Otomar Král	OST Frýdek-Místek
21. 1.	Ing. Václav Slepíčka	LZ Boubín
27. 1.	Leopold Tomančák	LS Strážnice
28. 1.	Stanislava Zajícová	LZ Židlochovice
28. 1.	František Vašíček	LZ Boubín
29. 1.	František Černý	LZ Dobříš
30. 1.	Ing. Oldřich Bárta	LS Prostějov

Šedesátiny

5. 1.	Miroslav Petřík	LZ Konopiště
9. 1.	Antonín Bartoník	LS Tišnov
10. 1.	Štefan Pňáček	LZ Židlochovice
11. 1.	Václav Kosour	LS Náměšť n. Osl.
14. 1.	Marino Forster	LZ Boubín
15. 1.	Jaroslav Valeš	LS Česká Lípa
16. 1.	Vladimír Hokr	LS Nové Hradky
19. 1.	Václav Trávník	LZ Židlochovice

**Všem jubilantům blahopřejeme
a přejeme jim hodně zdraví a spokojenosti**

Oprava turistického chodníku

Červenohorské sedlo – Švýčárna přes Malý a velký Jezerník

(Zdařilá akce LČR z Programu 2000 na hřebenech
Hrubého Jeseníku)

Uvedený turistický chodník, byl pro svůj technický stav oprávněně kritizován veřejností. Chůze po něm byla na mnoha místech pro turisty nebezpečná. Z tohoto důvodu, byla v závěru roku 2002 zahájena jednání mezi SCHKO Jeseníky a LČR OI Šumperk o jeho opravě. Odhad finančních nákladů se pohyboval kolem dvou mil. Kč.

Postup a způsob opravy byl jasný. Požadavky a návrhy lesní správy Loučná n. D., oblastního inspektorátu Šumperk a SCHKO Jeseníky zpracovala firma PROJEKCE, s. r. o. Šumperk, do realizačního projektu.

Začátek opravované trasy je na LC Uhlířka, vzdálený cca 1500 m od ČHS, konec úpravy je na připojení turistického chodníku na LC Švýčárna cca 350 m od Švýčárny. Délka opravované trasy je 3,060 km. Trasa zasahuje do území LS Loučná a částečně LS Jeseník. Rozsah a výkaz výměr podle PD byl na částku 1,6 mil. Kč. Výběrovým řízením, které bylo zveřejněno na internetu byla ze čtyř stavebních firem (z regionu) vybrána firma: Ing. Peter Viazanička – PIS, Černá Voda, s nabídkovou cenou 899 900Kč bez DPH. Finančně bylo celé dílo zajištěno cca 600 tis. Kč z prostředků LČR v rámci Programu 2000 a 320 tis. Kč z Programu péče o krajinu – MŽP ČR.

Rozsah prací spočíval převážně v rozebrání starého dřevěného povalového chodníku a odvezení všech zbytků mimo oblast SCHKOJ, nahrazení novým chodníkem, jehož konstrukce je tvořena ze dvou podélně uložených kulatin o průměru 200 mm, podlaha je tvořena neomitnutými smrkovými fošnami (polštáři) šíře 150 mm, síle 70 mm, délce 1200 mm. Povalová kulatina je uložena na dubových prazcích,

vyrobených z dubových půlkuláčů. Pražce jsou osazeny v osově vzdálenosti 4,0 m. Pro asanaci erozních rýh, zúžení a usměrnění trasy jsou vybudovány zátarasy z klestu, kde je využito materiálu z místních souší.

Odvodnění je zajištěno zemními srážkami, dřevěnými prahy, dřevěnými srážkami, které slouží k odvedení vody srážkové vody a vody z tajícího sněhu do okolních porostů. Pro opevnění zemních srážek a vyskládání chodníku bylo použito místního kamene. Část turistické trasy byla během výstavby odkloněna, veřejnost jistě toto omezení pochopila. Slavnostní předání stavby se uskutečnilo za přítomnosti České televize, regionálního vysílání Ostrava.

Závěrem nezbyvá než poděkovat všem zúčastněným za realizaci určité zdařilé díla a do budoucna si popřát vzájemnou spolupráci při realizaci podobných akcí, nejen na hřebenech Hrubého Jeseníku.

Ing. Pavel Křížek, OI Šumperk

„Dřevo pro život“ jak jsme stavěli náš srub

Nám skautům se velmi zalíbily roubené přístřešky, které se v poslední době objevují v našich horách a které zejména při nepřízní počasí rádi využíváme. Jsou účelné a pěkné zapadají do lesa. Dostali jsme nápad takovýto srub postavit vlastními silami na dvoře našich olomouckých kluboven. S nápadem jsme se proto obrátili na lesníky, kteří projevili velkou ochotu nám v celé věci pomoci, i když hned od počátku – a asi více než nám samotným – jim bylo jasné, že jsme se rozhodli pro velký a namáhavý úkol. Odvážný nápad se nám však díky jejich pomoci nakonec podařilo uskutečnit.

Společně s lesníky jsme vybrali a vyznačili vhodné probírkové dříví a za odborného dohledu naši starší skauti a jejich vedoucí provedli jeho těžbu a odvětvění. Ručně jsme dříví přiblížili k cestě, naložili na auta a odvezli na dvůr našich olomouckých kluboven. Tam nás čekala další

práce – odkornění. Vyhlásili jsme proto pro všechny členy našeho skautského střediska, od nejmenších včítat a světlušek až po dospělé, akci „Oloupej si svůj kmen“. I přes zimní pauzu jsme práci zvládli do jara a v červnu 2003 přišlo na řadu vlastní stavění, nejnáročnější část celého projektu. To bychom bez pomoci lesníků, kteří již podobných přístřešků postavili celou řadu, vůbec nezvládli. Jsme jim vděční za čas a námahu, kterou vložili do spolupráce s námi. Zvláště pro naše starší skauty to byla jedinečná příležitost prakticky si vyzkoušet všechny činnosti při zpracovávání dřeva.

Náš přístřešek – srub už stojí, postupně dokončujeme podlahu, strop, střechu. Ještě nás sice nějaká práce čeká (rádi bychom dobovali krb a komín), ale to hlavní je za námi. Jsme na naši stavbu patřičně hrdí a děkujeme tímto všem pracovníkům Lesů ČR, kteří nám s uskutečněním našeho snu pomohli. Jde zejména o zaměstnance lesních správ Šternberk a Město Albrechtice. Bylo jich mnoho a neradi bychom na někoho zapomněli, proto zde nebudeme nikoho jmenovat, ale doufáme, že i těchto několik odstavců jim udělá radost.

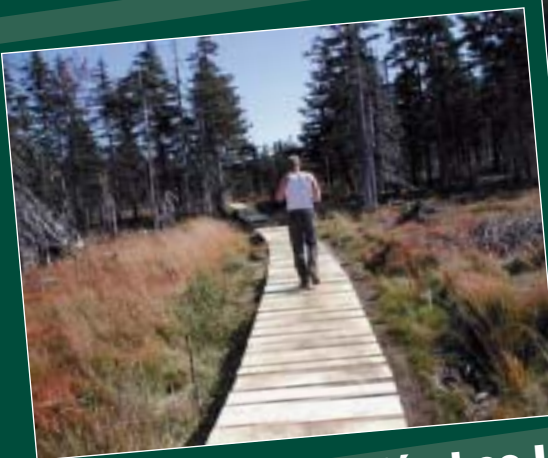
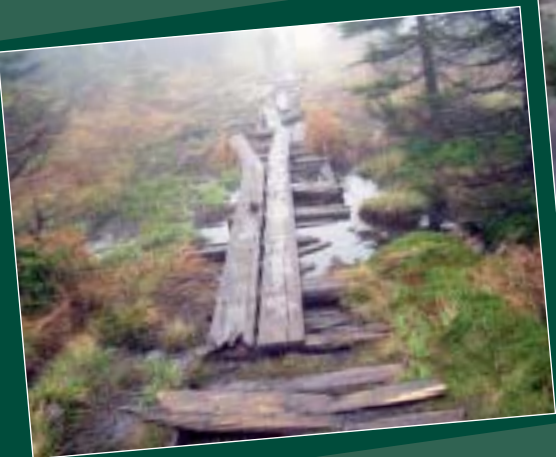
Naše spolupráce je jedním z příkladů naplňování dohody o vzájemné spolupráci LČR, s. p., s Junákem – svazem skautů a skautek ČR ze strany LČR a i my se snažíme při výpravách a táborech pomoci v lese při úklidových pracích a ochraně kultur. Tyto naše brigády zřejmě nemají až tak podstatný hospodářský efekt, ale rozhodně mají výchovný vliv na děti ve skautských oddílech, které si při nich vytvářejí vztah k přírodě i práci. A snad nebude znit jako fráze, když napíšu, že naše spolupráce naplnila motto „Dřevo pro život“, uvedené na odznáčkách, které skauti dostali od lesníků na památku.

MUDr. Josef Tillich, vedoucí 4. střediska Junáka Olomouc

FOTOreportáž

Oprava turistického chodníku Červenohorské sedlo

Zdařilá akce LČR z Programu 2000 na hřebenech

Hrubého Jeseníku